

נאמן רוח מכסה דבר

(1) ספר משלי פרק יא

(יג) הולך רכיל מגלה סוד ונאמן רוח מכסה דבר:

(17) פירוש האלשיך ז"ל - ספר תורת משה על שמות - פרק כח פסוק לד

וזה אחרון כיוון שלמה בחכמתו באומרו (משלי יא ג) הולך רכיל מגלה סוד כו'. והוא ענין מאמר החכם כי היה איש שגלה סוד לגבר עמיתו ובא רעהו ויספר לאחיו בחוץ, וכשמוע האיש שמה שבינו לבינו נשמע בין החיים, היטב חרה לו ויכעוס עליו ויאמר הטוב לך כי תגלה סודי, ויען ויאמר לו לא עלי תלונתך כי אם עליך, כי אני ממך למדתי ונשאתי קל וחומר ומה אם פלוגי שנוגע אליו הדבר לא עצר כח לעצור במלין ולא היה נאמן לעצמו ויגד אלי, מה גם עתה אנכי שאין הדבר נוגע אלי כי איך אהיה נאמן אל זולתי. נמצא כי בצד מה המגלה סודו הולך רכיל יקרא, כי הוא היסב להגלות על ידי רעהו. וזה יתכן אמר שלמה הולך רכיל מגלה סוד, לומר אתה דע לך כי הולך רכיל יקרא מי שמגלה סודו לזולת שאינו נאמן אל עצמו כי הוא יסב יגלנו שומעו כי עצור במלין מי יוכל, כי מי שהוא נאמן רוח כלומר אל רוחו ועצמו מכסה דבר בקרבו, לא כן הבלתי מכסה כי גם אל רוחו אינו נאמן ואיך יהיו אחרים נאמנים לו:

(15) ספר פרי צדיק פרשת זכור - אות ט

תחלת התגלות סודות היה לאברהם אבינו ע"ה כמו שנאמר המכסה אני מאברהם ואיתא (בבראשית רבה) מתחלה היה סוד ה' ליראיו ואחר כך לישרים דכתיב ואת ישרים סודו ואחר כך לנביאים, כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים אמר הקב"ה אברהם זה כו', והיינו דמי שהוא ירא ה' לא יסתכל במה שאינו שייך לו ומגלה לו השם יתברך סודו וכן אמרו במשה רבינו ע"ה (שמות רבה פ' ג) בשכר, כי ירא מהביט ותמונת ה' יביט. ולישרים, היינו מי שלבו מיושר שאין בו יצר הרע שכבר נתיישר לבו ואין לו רק לב אחד לאביו שבשמים זהו ודאי לא יחמוד להתבונן במה שלא הורשה ואתו סוד ה' שמגלה לו כל הסודות. ולנביא מגלה השם יתברך סודות רק מה ששייך לו ואינו במופלא ממנו וכמו שנאמר אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע וגו', והיינו במדרגה שראוי להשיג בבחינת מראה או חלום. לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא שלא יסתכל במה שאינו שייך לו. והוא מפני שכתוב עליו מקודם והאיש משה עניו מאד וגו' והיה כל דבר גדול בעיניו לערכו לפי ענותנותו ולכן גילה לו השם יתברך כל הסודות כמו שנאמר פה אל פה אדבר וגו' ותמונת ה' יביט

(26) ספר שבחי מוהר"ן אות - לו

פעם אחד שלח מלך אחד שלשה אנשים למדינה עם דבר סתר למלך אחר. והם עברו בתוך המדינות שהיו שם חולקים על המלך:

והראשון נהג עצמו בחכמה, והעלים הענין לגמרי, ועבר המדינה ולא הבינו כלל שיש לו דבר סתר. והשני עבר לשם, ועמדו בני המדינה על הדבר, והבינו שיש לו דבר סתר ותפסו אותו שיגיד להם. ועשה בחכמה או בגבורה ונמלט מידם. השלישי עבר שם ועמדו עליו גם כן, והבינו בו שיש לו סוד, ותפסו אותו, והיו מענים אותו בכמה וכמה ענויים הרבה מאד, וכל מה שעשו לו ענויים ויסורים וצרות גדולות והוא לא הגיד דבר ועמד בנסיון ולא גלה הסוד.

עד אשר ראו שאין מועיל לו שום דבר והניחוהו (כי חשבו מסתמא אינו יודע כלל). ועבר ובא להמלך:

והיו חוקרים למי מהשלוש הנ"ל מגיע שכר יותר. קצתם אמרו, להראשון מגיע יותר, שעשה בחכמה להעלים לגמרי. קצתם אמרו, להשני מגיע יותר שכבר עמדו על דעתו ואף על פי כן נמלט מהם בחכמתו וכו' כנ"ל. אמר המלך: להשלישי מגיע שכר יותר מכולם, כי כבר נתפס במצודתם ובודאי גם הוא היה רוצה להעלים אך לא עלתה בידו, ונתפס בידם. וענו אותו ויסרו אותו ביסורים וענויים כאלו שאם היה מגלה סוד אחד היו הכל רצים אחריו ואף על פי כן עמד בנסיון כזה ולא גלה דבר על כן מגיע לו שכר יותר מכולם (והנמשל מובן קצת מעט למבינים)